

Podijeli

Oglasi

TEME 21. novembar 2018.

Srbiju čeka ulaganje milijardi eura u zaštitu životne sredine

Za prilagođavanje EU standardima, neophodna je gradnja više od 10.000 kilometara kanalizacione mreže i 350 postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, kao i rješavanje više od 3.500 deponija.

Piše: Milorad Vesić

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. **Saznajte više o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.**

Najavljivano još za 2016. godinu, otvaranje poglavlja 27. o ekologiji u pregovorima Srbije sa Evropskom unijom, koje se ocenjuje kao jedno od najtežih, malo je verovatno i do kraja 2018. godine.

Kada bi to moglo da se desi zavisi najviše od toga kada će Beograd Briselu dostaviti svoju pregovaračku poziciju. Evropska komisija je još 2016. godine pozvala Srbiju da to učini, ali se to još nije desilo.

To praktično znači, kako za Al Jazeera objašnjava Zoran Sretić iz Centra za evropske politike (CEP), da Srbija jasno definiše na koji način planira da dugoročno finansira sprovođenje i primenu standarda zaštite životne sredine sadržane u EU propisima.

Ministarstvo za zaštitu životne sredine nije odgovorilo na pitanja Al Jazeera o preprekama koje koče otvaranje poglavlja 27. Resorni ministar Goran Trivan je, međutim, prošlog meseca rekao da je urađen nacrt pregovaračke pozicije, koji je, tvrdi, dobio dobre ocene Evropske komisije, te da očekuje otvaranje tog poglavlja do kraja godine. Međutim, krajem 2017. izjavio je i da otvaranje poglavlja 27 očekuje u junu ove godine.

Stotine miliona eura za ekologiju

Nataša Đereg iz Centra za ekologiju i održivi razvoj (Cekor) kaže da, iako ne postoje formalni uslovi za otvaranje ovog poglavlja, Srbija mora da ubedi Evropsku komisiju da ima realan plan, podatke, spremnost i sredstva za izgradnju 350 postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, izgradnju više od 10.000 kilometara kanalizacione mreže, rešavanje više od 3.500 neuređenih deponija i smetlišta, spremnost industrije da prihvati EU standarde - više od 230 kompanija trebalo bi da dobije integrisane dozvole i sprovede Direktivu o industrijskim emisijama.

Različite su procene koliko je novca potrebno za usaglašavanje sa standardima EU u oblasti zaštite životne sredine, ali reč je o milijardama evra. Primera radi, Fiskalni savet Srbije u svom izveštaju navodi da su u narednih deset godina neophodne investicije države u zaštitu životne sredine u visini od oko osam i po milijardi evra. To bi značilo da država u narednim godinama, počevši od 2019., treba da poveća godišnja izdvajanja za zaštitu životne sredine za oko 500 miliona evra, odnosno da za ekologiju izdvaja oko 1,2 do 1,4 procenta BDP-a, umesto 0,2 odsto, kako je to pre godinu dana rekao ministar za zaštitu životne sredine Goran Trivan.

Ova dodatna sredstva su, kako navodi Fiskalni savet, reda veličine ukupnih izdvajanja države za poljoprivredu, odnosno odgovaraju trećini budžeta Ministarstva prosvete. Analiza Fiskalnog saveta

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. **Saznajte više o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.**

Srbija mora riješiti problem oko 3.500 deponija

[Al Jazeera]

I otklanje štete koje zagađenje izaziva takođe se može prevesti u novac. Gubici od neulaganja u zaštitu životne sredine procenjeni su na oko 25.3 milijardi evra za period do 2030. godine i ogledaju se u troškovima zdravstvene zaštite, skraćen radni vek, prerana smrt, umanjena vrednost imovine, zemljišta, poljoprivredne proizvodnje, prirodnih resursa, navodi Zoran Sretić iz CEP-a.

Istraživanje Fiskalnog saveta pokazalo je da Srbija ni u jednoj drugoj oblasti ne zaostaje toliko ne samo u odnosu na razvijene zemlje EU, već i u odnosu na uporedive zemlje Centralne i Istočne Evrope (CIE). “Voda za piće u Srbiji znatno je lošijeg kvaliteta od uporedivih zemalja, skoro da nema deponija otpada koje zadovoljavaju sanitarne standarde – iz njih se izlivaju opasne materije u vodotokove i izvorišta vode, a na tim deponijama učestali su požari s veoma opasnim isparenjima”, navodi Fiskalni savet.

Zagađen vazduh

“Takođe, praktično sve otpadna vode iz kanalizacije izlivaju se u vodotokove bez ikakvog prečišćavanja, čak i u najvećim gradovima (Beograd, Novi Sad), što je u EU nedopustivo. Na kraju, ni sistem kontrole i

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. **Saznajte više o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.**

Ipak, “lavovski deo nedostajućeg domaćeg novca za finansiranje kapitalnih troškova komunalne infrastrukture za postrojenja za vodu za piće, prethodni tretman komunalnih otpadnih voda i upravljanje komunalnim otpadom može biti pokriven iz strukturnih fondova EU”, kaže Zoran Sretić.

“Operativne troškove funkcionisanja komunalne infrastrukture treba da snose građani kao njeni korisnici, dok industrija u skladu sa načelom ‘zagađivač plaća’ mora da finansira usaglašavanje svojih performansi sa regulativama iz sopstvenih prihoda, dodaje Sretić.

Ipak, budući da su među zagađivačima i neka velika javna preduzeća, njihova ulaganja u zaštitu životne sredine opet će direktno ili indirektno platiti građani. Primera radi, samo će Elektroprivreda Srbije (EPS), koja je, prema navodima Fiskalnog saveta, najveći pojedinačni zagađivač vazduha u Srbiji, najveći generator industrijskog otpada (pepeo), ali i najveći generator industrijskih otpadnih voda u Srbiji.

Zbog višegodišnjeg nedovoljnog ulaganja u zaštitu životne sredine, samo u projekte vezane za zaštitu vazduha EPS je u obavezi da investira oko 650 miliona evra, a za dostizanje svih potrebnih ekoloških standarda ovom preduzeću potrebno je preko milijardu evra investicija u narednih deset godina, stoji u analizi Fiskalnog saveta.

Nenamjensko trošenje novca

Ipak, ove investicije se mogu isplatiti. Prema rečima Zorana Sretića, na ulaganje od 2 milijarde evra za sprovođenje propisa u sektoru vazduha koristi za ekonomiju od otklonjene štete bi bile 14,3 milijarde evra u narednih 20 godina. Problem je, međutim, kaže, što javnost slabo prepoznaje vezu između prerane smrti, enormnih troškova lečenja, skraćanja radnog veka i lošeg kvaliteta vazduha u gradovima.

Otpadne vode u Savi i Dunavu

U Srbiji praktično ne postoji infrastruktura za prečišćavanje otpadnih voda iz domaćinstava i fabrika, pa se manje od 10 odsto otpadnih voda prečisti, a ostatak se direktno ispušta u reke, zagađuje životnu sredinu i ugrožava zdravlje ljudi, navodi se u analizi Fiskalnog saveta. S druge strane, u zemljama centralne i Istočne Evrope ovaj procenat je oko 70 odsto i uvećava se iz godine u godinu.

Uz to, u Srbiji i najveći gradovi poput Beograda i Novog Sada, nemaju prečišćivače otpadnih voda, pa se sav sadržaj kanalizacije direktno izliva u Savu i Dunav. U EU ne postoje gradovi slične veličine bez prečišćivača otpadnih voda, pa tako Budimpešta prečisti 95 odsto otpadnih voda najsavremenijom tehnikom, Bratislava 99 odsto, a Beč ima stoprocentan učinak, navodi se u analizi. Čak i Bugarska i Rumunija, koje su na začelju EU na

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. [Saznajte više o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.](#)

propisa u oblasti životne sredine. Prema tome, najveći problem su nedostatak političke volje, svesti javnosti i kapaciteta za dugoročno planiranje politika i apsorpciju raspoloživih para u projekte u oblasti životne sredine. Kada se stvori svest i politička volja, biće i više novca, a onda će stvari početi da se pomeranju i na terenu”, objašnjava Sretić.

I kada je reč o kanalizaciji, Srbija dosta zaostaje za zemljama CEI, budući da pristup sistemu javne kanalizacije ima tek nešto više od polovine stanovništva (55 odsto), dok je u uporedivim zemljama taj procenat 84 odsto.

Nataša Đereg iz Cekora smatra da je najveći problem nedostatak stručnih kadrova i znanja za pripremu projekata i njihovu realizaciju uz nedostatak svesti i političke volje vladajuće većine da se sistemski odrede strateški prioriteti i potrebne investicije za narednih 30 godina.

I Fiskalni savet pominje problem nedostatka kadrova, navodeći da samo inspektora u oblasti zaštite životne sredine ima dva do tri puta manje nego što je potrebno za efikasno sprovođenje kontrole primene i poštovanja zakona. Takođe, smatraju i da bi dva do tri puta trebalo povećati i administrativne kapacitete zadužene za prenošenje i implementaciju EU direktiva.

“Zanemarili smo potpuno ovu oblast, dopustili smo i bahato ponašanje, neodgovornost prema životnoj sredini i sada jednostavno imamo mnogo nagomilanih problema koji treba da brinu ne samo jedno ministarstvo nego celu vladu. Da ne pominjemo lokalni nivo, tu je tek najveći problem. Ne postoji institucija, kadar i posvećenost da se naše finansijsko planiranje budžeta usmeri na dugoročne periode, dugoročne koristi, pronalaženje win win rešenja i izbegavanje zamki i grešaka koje su načinile druge zemlje prilikom pristupanja u EU. To moramo što pre da promenimo, da bi smo makar do 2041. dostigli standarde EU u ovoj oblasti. (2041 godina je predložena za dostizanje standarda za Direktivu o komunalnim otpadnim vodama)”, zaključuje Nataša Đereg.

Izvor: Al Jazeera

TAGOVI

Ekologija

Zaštita životne sredine

Otpadne vode

Zagađenje vazduha

Poglavlje 27

Evropska unija

Pregovori

Kanalizacija

Deponije

Milorad Vesić

TOPIC

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. **Saznajte više o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.**

X

Oglasi

POVEZANE VIJESTI

Srbija bogata historijskim i drugim opasnim otpadom

Može li se Srbija riješiti opasnog otpada

Alarmantno zagađenje u Beogradu, Obrenovcu i Pančevu

POPULARNO

1

SAD zbog taksi uskratio vizu Haradinaju

2

Vučić, nesumnjivi gospodar svih srpskih prstenova

3

Američki kolumnist: Zaustavite Trampa prije nego što uništi Ameriku

4

Video: Snijeg u Sarajevu izazvao niz sudara

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. **Saznajte više o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.**

X

pravo da određene komentare obriše bez najave i objašnjenja.

0 Comments

Al Jazeera Balkans

1 Login ▾

♥ Recommend

 Tweet

 Share

Sort by Newest ▾

Start the discussion...

LOG IN WITH

OR SIGN UP WITH DISQUS

Name

Be the first to comment.

 [Subscribe](#)

 [Add Disqus to your site](#)

 [Disqus' Privacy Policy](#)

DISQUS

NAJNOVIJE VIJESTI

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. **Saznajte više o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.**

X

KINA

Kanađanin osuđen na smrt u Kini, Trudeau zabrinut

RUKOMET

SP u rukometu: Hrvatska u drugom krugu, Srbija na rubu eliminacije

POLJSKA

Poljska u crnom: Građani se opraštaju od gradonačelnika Gdanjska

PODGORICA

Tužilaštvo Crne Gore: Ispitaćemo aferu Atlas

[Al Jazeera](#) [Mobilne usluge](#) [Korisnička pravila](#)

O nama ▼

Naši kanali ▼

Naša mreža ▼

شبكة الجزيرة الإعلامية
ALJAZEERA MEDIA NETWORK

© 2018 Al Jazeera Media Network. Sva prava zadržana

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. **Saznajte više o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.**

X